

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Rozsály

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

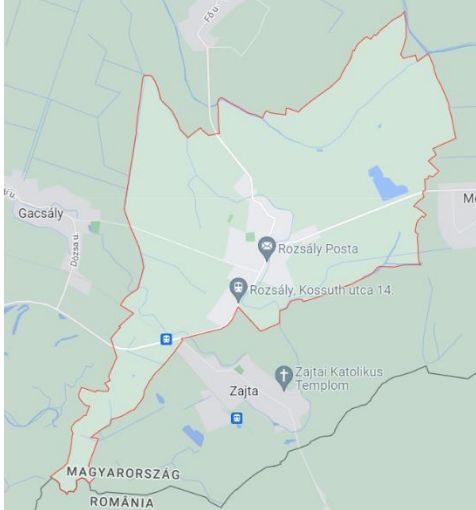
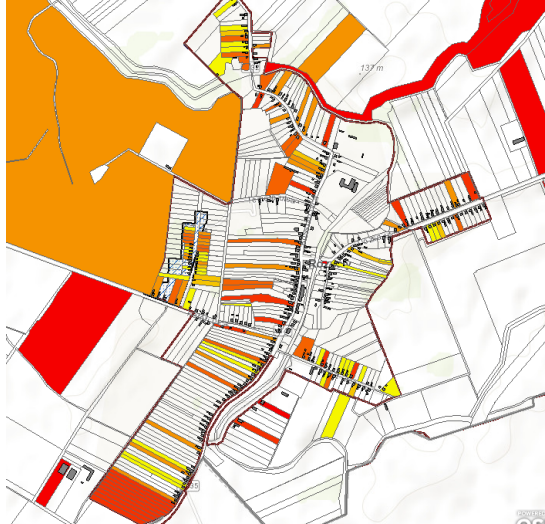

Rozsály

Szabolcs Szatmár Bereg megye

Fehérgyarmati járás

Szervezet neve:

Dátum:

 <p>A map showing the location of Rozsály in Hungary. It is situated near the border with Romania. Key locations marked include Gacsály, Rozsály Posta, Rozsály Kossuth utca 14., and Zajta. The map also shows the border between Magyarország (Hungary) and Románia (Romania).</p>	<p>Terület: 15km² Lakónépesség: 706 Jogállás: község Járás: Fehérgyarmat Megye: Szabolcs Szatmár Bereg megye</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
 <p>A detailed cadastral map of Rozsály, showing property boundaries, buildings, and infrastructure. The map is color-coded, with orange and red areas indicating specific land parcels or ownership types.</p>	 <p>A map showing the location of Rozsály in the region. The map highlights the town's boundary in red and shows the nearby road 4143. The surrounding area is shown in a light green and yellow color scheme.</p>
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Rozsály	
Megye	Szabolcs-Szatmár- Bereg	
Járás	Fehérgyarmati	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	706	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	85%	
15 év alattiak aránya (2021)	18,7%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	58%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	19%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	96%	
Lakásszám (2011)	256	
Üres lakások száma (2011)	14	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	102	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	16	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	100	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	16	
Lakások száma (2019)	255	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	200	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	165	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	251	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	164	
WC nélküli lakások száma (2011)	60	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	5	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	666 098 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától, % (2019)	108%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2 250 000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	8	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	4	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. Térség pozíciója: távolságok

Rozsály község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, az ország keleti részén, közel a román és az ukrán határhoz található. A szomszédos települések: észak felől Tisztaberek, északkelet felől Kishódos és Nagyhódos, kelet felől Méhtelek, dél felől Zajta, nyugat felől pedig Gacsály. Közigazgatási határa a belterülettől délnyugatra, egy rövid, kevesebb, mint egy kilométeres szakaszon egybeesik az országhatárral, így ott Atya (Atea) községgel is határos. A környék jelentősebb, távolabb fekvő települései közül Csengersima 19, Csenger 25, Mátészalka pedig 55 kilométer távolságra található.¹ A járásközpont Fehérgyarmat 26 kilométerre van a településtől.

1.1.2. Munkaerőpiaci lehetőségek

A településen az önkormányzat és az állami szektor biztosítja a nyílt munkaerő piacon való foglalkoztatást. Néhány mezőgazdasági vállalkozó is próbál foglalkoztatni, de rájuk inkább a fekete gazdaság erősítése jellemző. Nagyobb gyárak buszai a távolság miatt nem járnak a településre. Az önkormányzatnak 100 hektár saját földje van, szeretné, ha valamilyen gyár települne a falu mellé, hogy a foglalkoztatás fellendüljön. A település próbál önfenntartóan működni. Van saját szociális boltja, vágóhidja és állattelepe, valamint gyümölcsfeldolgozója.² Nem járnak be a településre foglalkoztatók nagy buszai; legközelebb Penyigére jön a Rosenberg.

Térségi-, helyi szolgáltatások

Intézményhálózata kiterjedt, rendelkezik többek között iskolával, óvodával, orvosi rendelővel, védőnői tanácsadóval, teleházsal, szociális központtal. A településen van gyógyszertár, posta,

¹ HEP

² HEP

rendőrség, piactér. Közös Önkormányzati Hivatalt tart fenn, Zajta, Tisztaberek, Gacsály és Császló községekkel együtt.

50 férőhelyes óvoda jelenleg 42 gyermek van 3 óvónő egy asszisztens 2 dajka. két csoport működik. Van benne sószoba, tornaterem; saját forrásból lett felújítva. Új udvari játékok vannak az udvaron pályázatból és önerőből. Jó a szakos ellátottság 1 mesterpedagógus, 2 köznevelési vezetői. 5 faluból hordanak ide gyerekeket³

Bölcsőde épül 2*12 férőhellyel.

Az iskolában látszik a környéken növekvő cigány lakosság jelenléte. 170 gyermek jár ide, 22 pedagógus segíti a munkát. Komoly elmaradásokkal kerülnek be a gyerekek, és a női pedagógusok nem tudják ezt helyén kezelni, ebből kifolyólag gyermekeket visznek el. A pedagógusok nagy része a környező faluból jár ide dolgozni. Mellette van egy konyha, ami ellátja a települést. Szakemberi ellátottság hiányos (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus szükségessége merült fel). Van 2 fejlesztő pedagógus.

Védőnő 40 órában van a településen, mellette Zajta községet is ellátja. Vegyes praxisú háziorvos szolgáltat helyben, aki szintén a településen lakik.

A görögkatolikus egyház erősen jelen van a településen.

Civil szervezeteknél meg kell említeni a színjátszó kört és a Béres András Kört, akik hagyomány őrzésben jeleskednek.

A településen működik Tanoda, Községi Ház, Nyitott Tanulási központ. Volt mosodai szolgáltatás, amit megszüntettek, mert szerintük a helyiek nem rendeltetésszerűn használták.⁴

1.1.3. Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség, céges buszjáratok

Volánnal és vasúttal vannak összekötve Fehérgyarmat felé. Az autóbusz közlekedés kielégítő: naponta 10 járat megy Fehérgyarmat felé.

1.1.4. Társadalmi szerkezet: lakosság/romák száma, demográfiai trendek

Rozsály község lakónépessége igen alacsony, nem éri el az aprófalvak felső mérethatárának a másfélszeresét. Ennek ellenére mikrotérségi központtá vált a rendszerváltást követően, először a helyi innovációi miatt, majd az erre épülő kistérségi összefogások, önkormányzati társulások is Rozsály szolgáltatásainak sokszínűségét aknázzák ki, ahogy a környékbeli falvak lakossága is igénybe veszi a helyi intézményeket (p. 2021 szeptemberétől a gacsályi általános iskola felső tagozata is ide került).

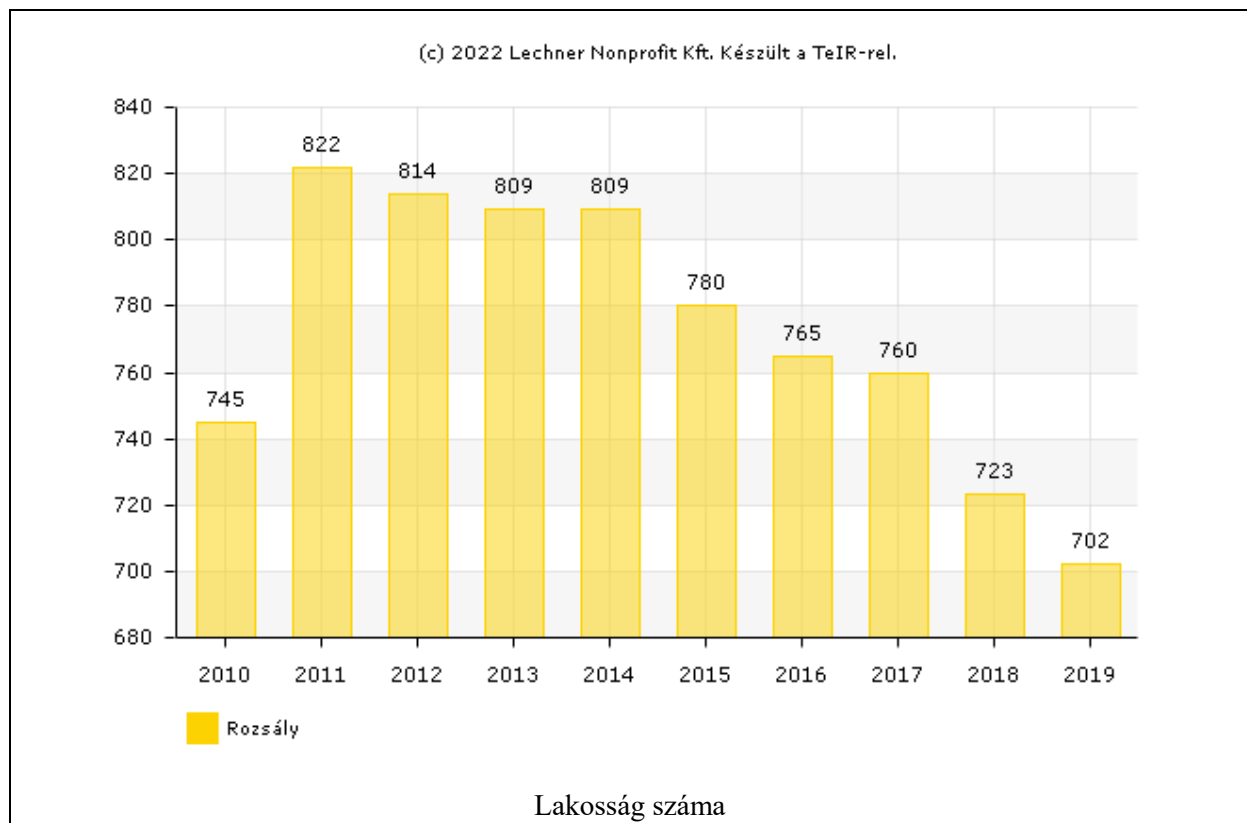
Az alacsony lakosságszám mellett különösen szembetűnő a 2011-ben realizálódott népességugrás (77 fő; az előző évi lakosság valamivel több, mint 10 százaléka). Miután világosan látható, hogy a minimális, 1 százalék alatti természetes szaporodást a 2010-es 3 százalékos, majd 2011-es alig egy százalékos negatív belföldi vándorlási egyenleg

³ HEP

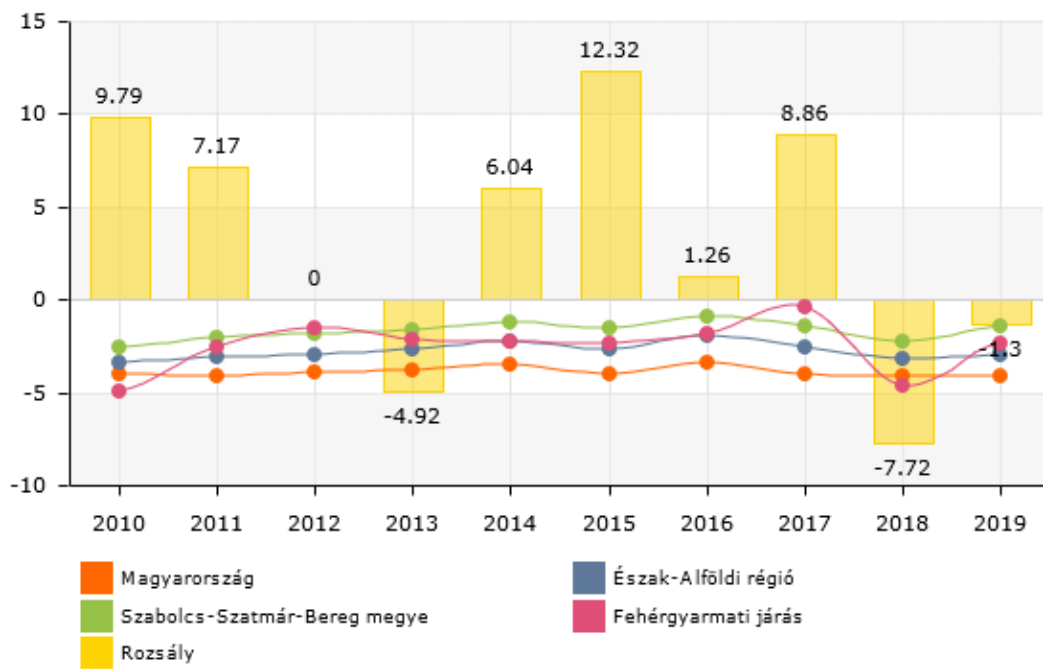
⁴ HEP

sokszorosán elolvastotta, nyilvánvaló, hogy a 2011-es népességnövekedést az új jogszabályi környezet által könnyített kettős állampolgárok lakásvásárlása és bejelentkezése okozta. Más hasonló, szatmári településtől eltérően Rozsályban több család életvitelszerűen él, új építésű házak is jellemzőek, új utcát kellett nyitni. Ez a népességtöbblet egyébként 2022-re teljesen elolvadt, de a mesterségesen generálódott bevándorlás elmaszkolja a valóságot, így jelenleg még nem lehet megállapítani, hogy az elmúlt 10 év erőteljes népességfogyása csak ennek a mesterséges hullámnak a levonulását jelzi-e (ez esetben Rozsály természetes népessége stagnál, és talán így is marad az előttünk álló évtizedben), vagy a népességcsökkenés a természetes népességben zajlott le (és a 2011-es rendkívüli hatás nélkül ma már csak 600 fő körüli település lenne, illetve a népességcsökkenés előrevetíthető).

Lakosságszám (2021)	706
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	85%
15 év alattiak aránya (2021)	18,7%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	58%
60 éves és idősebbek aránya	19%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	96%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	102

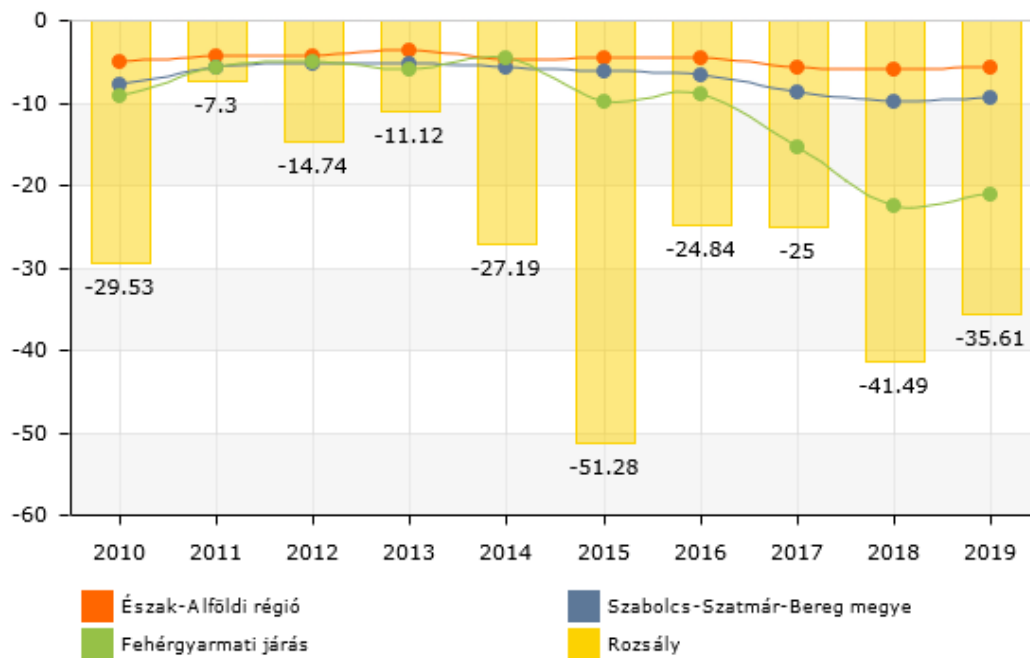

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

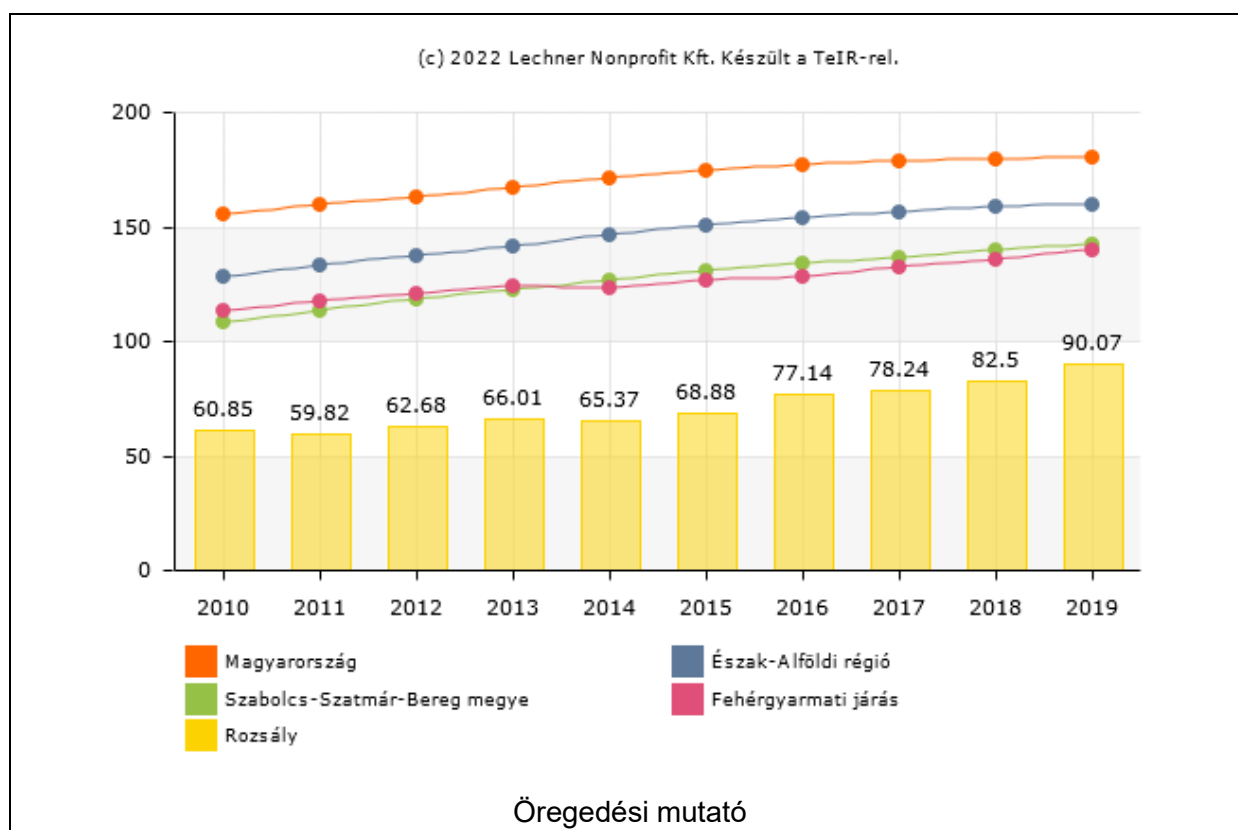
Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Belföldi vándorlási egyenleg (ezrelék)

Rozsály népességszerkezete egyelőre kiegyensúlyozott, nem előregedő település. Ugyanakkor az öregedési indexe fokozatosan növekszik, illetve a fenti adattáblából is leolvasható, hogy a 15 év alattiak aránya drasztikusan csökkent (58%-ra), míg a 60+ népességé csak enyhe csökkenést mutat (96%-ra). Ez a fokozatos előregedés azonban még hosszú folyamat lehet (bár az ilyen kis települések trendje robbanásszerűen képes megváltozni), hiszen tisztán látható, hogy Rozsály fokozatosan növekvő öregedési indexe (az állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma) jelenleg is messze elmarad a járási, megyei, regionális és országos indextől.

2001-ben a település lakosságának 97,5%-a magyar, 2,5%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 90,2%-a magyarnak, 16,2% cigánynak, 1,1% romának, 0,9% ukránnak mondta magát (9,7% nem nyilatkozott).⁵

A romák Rozsályban alapvetően a szegregátumban élnek, akár „őslakos”, akár „bekerült”. Itt nagyjából 100 fő lakik, ami a lakosság 14 százaléka. Ez nagyságrendileg megfelel a 2011-es népszámláláskor felvett adatoknak.⁶

A vallási megoszlás a következő volt 2011-ben: római katolikus 10,8%, református 47,6%, görögkatolikus 19,5%, felekezeten kívüli 8,8% (10,5% nem válaszolt).

⁵ Népszámlálások

⁶ interjú

1.1.5. helyi fejlesztések,

Erdőháti Bölcsőde építése Rozsályban 2020.05.04.440 073 750 Ft KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez /Rozsály

Mátészalkai Tankerületi Központ Rozsályi Maróthy János Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése 2017.09.01 87 583 201 Ft EFOP-3.3.1-15-Tanoda programok támogatása/Rozsály

Szolgálati lakások felújítása Rozsályban 28 823 754 Ft MFP-SZL/2019. - Szolgálati lakás

Közösségi szinterek felújítása Rozsályban 26 336 378 Ft MFP-KTF/2020. - Közösségi tér ki- / átalakítás és foglalkoztatás-202

Szolgálati lakás felújítása Rozsályban 15 282 144 Ft MFP-SZL/2020. - Szolgálati lakás

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...társági pozíciója tekintetében:

- **rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a társági munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;**
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettószódó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- **jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.**

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejlesztendő részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

1.2.1 Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül

Rozsály szegregátuma a falu szélén Gacsály irányából közelíthető meg. A Zrínyi utcában kb. 20 családi ház található, ahol kb. 100 fő lakik. Jellemzően túlszűfoltak a házak, több generáció él együtt. A házak lelakottak, az udvarok kertek rendezetlenek. Jellemző az áram és a kábel-Tv lopása. Az utcában öt házban van kártyás mérőóra. A burkolt út hiányos, rossz állapotú. Aki teheti, próbál kitorni innen és elköltözni, viszont a falu lakosai nem nagyon engedik, hogy belsőbb részbe költözzenek (egy-két utcával tudnak beljebb jutni). A polgármester próbál segíteni, de csak azoknak, akik megérdemlik és hajlandóak a változásra.⁷

1.2.2. Település infrastruktúrája

Úthálózata teljesen pormentes, 90 %-ban 6 méter széles aszfaltburkolatú úttal rendelkezik. Térbeni elhelyezkedése arányos, nem elnyúlt település, úthálózatának hossza 5 km. Járdái minőségben megfelelnek. A települést átszeli, 2,7 km hosszú kerékpárút a vasúti megállóig vezet.⁸

Lakások száma (2019)	255
Közüzemmi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	200
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	165
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	251
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	164

⁷ HEP

⁸ HEP

Az ivóvízhálózatba a lakások 80%-ának van lehetősége becsatlakozni – ez elég alacsony arány az egyik legalapvetőbb közszolgáltatás esetében. A település szennyvíz-csatornázottsága és gázhálózata részlegesen kiépített, 60-60 százalékos lefedettséget biztosít.

A közművek megfizethetősége nem csak a roma lakosságnak jelent gondot, hanem egyre inkább az időseknek is (erre a térségre jellemző, hogy a TSZ-ben ledolgozott évek után nagyon alacsony nyugdíjban részesülnek).

1.2.3. lakásállomány

A 2011-es statisztikai adatgyűjtésen alapuló lakásszám, illetve főképpen az üres lakások száma nyilvánvalóan érvényét veszítette. Azóta a CSOK jelentősen átforgalmazta a település ingatlanpiacát – többek között emiatt kellett új utcát is nyitni a lakásépítések biztosítására. Az önkormányzat jelenleg 210 lakást tart nyilván.

Lakásszám (2011)	255
Üres lakások száma (2011)	14
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	102
Lakásszám a szegregátumban (2011)	16
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	100
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	16
Lakások száma (2019)	255
WC nélküli lakások száma (2019)	60
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	5
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2 250 000 Ft
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	8

A településen sok új építésű lakást jelent meg ezért egy új utcát is kellett nyitni. 2016-ban egy jégvihar óriási károkat okozott a településen ezért a házak nagy része új szigetelést és tetőt kapott. A település közüzemű hálózat teljes mértékben kiépített a településkép nagyon rendezett, szép.⁹

Rozsály Község Önkormányzata tulajdonában 20 bérlakás található, melyek mindegyikét a vagyonrendeletében foglalt rendelkezéseknek megfelelő módon hasznosít. A bérlakásokban

⁹ HEP

pedagógusok, közalkalmazottak, köztisztviselők élnek családjaikkal, bérleti díjat és rezsiköltséget fizetnek az önkormányzatnak.¹⁰

Az önkormányzatnak két szociális lakása van, melyekben, mélyszegénységben élő, roma családok laknak. Az eladósodottságból ezek a családok úgy tudtak kimenekülni, hogy az önkormányzat megvásárolta ingatlanjaikat, és azt követően, mint szociális bérlakást tovább használhatták. Így nem került sor az ingatlanok végrehajtó általi elárverezésére, mely a családok hajléktalanságát eredményezte volna. Saját rezsiköltségüket a családok maguk fizetik.¹¹

Az interjú során némileg árnyalódott a kép: jelenleg 25 lakás van az önkormányzat birtokában, ebből három szociális bérlakás a Zrínyi utcán. A szociális lakásokért 1000 Ft bérleti díjat kellene fizetni, amit a családok nem fizetnek. A 25 lakás közt van olyan, amely nem funkcionál bérlakásként, rossz állapotúak és lebontásra várnak. Vannak üres építési telkek az önkormányzat tulajdonában van 2 hektáros terület is. Egyháznak is van két szolgálati lakása.

A CSOK teljesen felforgatta a helyi lakáspiacot. A KSH adat szerinti 2,25 millió forintos medián lakásár érvénytelen adat, valójában már egy alacsony komfortfokozatú, vízbevezetés nélküli (!), de még jó szerkezeti állapotú ház is 4,3 millió forint. A felújítandó, de jobb ingatlanok 8 millió forint körüli áron kelnek el.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,;
- **településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;**
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási

¹⁰ HEP

¹¹ HEP

időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

Az önkormányzat széles körben biztosít lakhatási programot a szakembereknek. Ezek jellemzően pedagógus bérlakások, a védőnőnek bérlakás, de a könyvelő és a szociális központ vezetője is ilyenben lakik.

2016-ban nagyon komoly jégkárt szenvedett el a falu, ennek helyreállításában az önkormányzat is aktívan részt vállalt.

1.3.1. Helyi lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztések

Az önkormányzatnak jelenleg három szociális bérlakása van, ahol a bent élő 1000 Ft/ hó lakbérért élnek. (Jelenleg ezt a díjat sem fizetik).

A polgármestere szem előtt tartja, hogy rossz előéletű roma lakosok ne költözhessek be a településre. Előre felvásárolja az eladó ingatlanokat. Roppant zárt közösséget sikerült ezzel létrehozni.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző rendelkezése alapján lakásfenntartási támogatást Rozsályban 120-130 fő közötti lakosnak folyósítanak minden évben.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

A település kis mérete ellenére mikrotérségi központi szerepet tölt be. Az innovatív és intenzív fejlesztések nagyjából kiegyensúlyozzák a térség és ezen belül a határmenti település marginális helyzetét. A gazdaság nagyobb folyamataira egyelőre nem tudtak hatással lenni, így a munkaerőpiaca kettős: míg a sokszínű és koncentrált szolgáltatások biztosítása miatt a diplomás álláshelyek száma nagy, addig az alulképzettek számára kevés, éves viszonylatban kiegyensúlyozatlan és egysíkú munkalehetőségek állnak rendelkezésre.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

1.4.1. Önkormányzat hozzáállása

A polgármester több ciklus óta jelen van a településen tősgyökeres Rozsályi pedagógus végzettséggel. Mindent tud és tudni akar. Nélküle semmilyen döntést nem lehet hozni a faluba. A FETE programot szeretné, ha a görögkatolikus egyház valósítaná meg. A beszélgetés alatt az derült ki, hogy folyamatos rálátást és kontrollt szeretne a programba.

A lakhatási programokban nagy tapasztalat gyűlt össze.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- **a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.**

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idegény munkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

2.1 Foglalkoztatottság

Budapest és a megyeszékhely, Nyíregyháza nagy távolsága miatt általánosságban elmondható, hogy Rozsály községben nagy a munkanélküliség aránya, kevés a munkalehetőség, az önkormányzaton kívül mindössze egy - két kisebb vállalkozás van a településen, akik munkát tudnak biztosítani. Magas a szociális ellátásban részsülők aránya. A kevés a munkalehetőség miatt az elszegényedés sajnos évről – évre nagyobb ütemben zajlik. A lakosság mezőgazdasági kistermelésből, különböző rendszeres segélyekből, és nem jellemző számban ingázásból él. A roma lakosság nagy részben szociálpolitikai kedvezményrel épített lakásban él, melyekben (kevés kivétellel) nincs vezetékes ivóvíz, a többség azonban villanyárammal ellátott. Hajléktalan személy nem él a településen. A település lakosságát követve néhány roma család kitörési lehetőségként nyári időszakban mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet végez, uborkatermesztéssel foglalkozik, így próbálják kiegészíteni a szociális ellátásból származó jövedelmüket. Nagyobb értékű vagyontárggyal nem rendelkeznek. A lakosság helyzete, megélhetése folyamatosan romlik.¹²

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Rozsály már a rendszerváltás után az öfenntartás útjára lépett: mindent maga termel és maga állít elő. A falu a Start munkaprogram mintatelepülése lett. A Start munkaprogram elsőként a fehérgyarmati kistérségben indult el.

Rozsály Község Önkormányzat képviselő testülete 1993. évben hozta létre az akkori szegénység, és a munkanélküliség okozta súlyos szociális nehézségek csökkentése érdekében Alapítványát. A több évtizedes működése során szerteágazó tevékenységi kört építettek ki.

Rozsály Községért Jóléti Szolgálat Helyi Alapítvány Közhasznú tevékenységük megnevezése: szociális tevékenység, családsegítés, ehhez tartozik a

- szociális bolt működtetése,
- földművelés,
- sertés tartás.

Közhasznú tevékenység megnevezése: hátrányos helyzetű csoportok társadalmi egyenlőségének

elősegítése, ehhez tartozik:

- helyi televízió működtetése,
- teleház működtetése,
- NYITOK partnerség.¹³

2.1.1. Közfoglalkoztatás

¹² HEP

¹³ HEP

A településen jelenleg 34 közfoglalkoztatott van rövid és hosszútávú programban (havi átlagban a BM statisztika szerint 40 fő). Akik benne maradtak a programba olyan munkavállalók, akik a nyílt munkaerő piacon semmiképp nem tudnának elhelyezkedni.

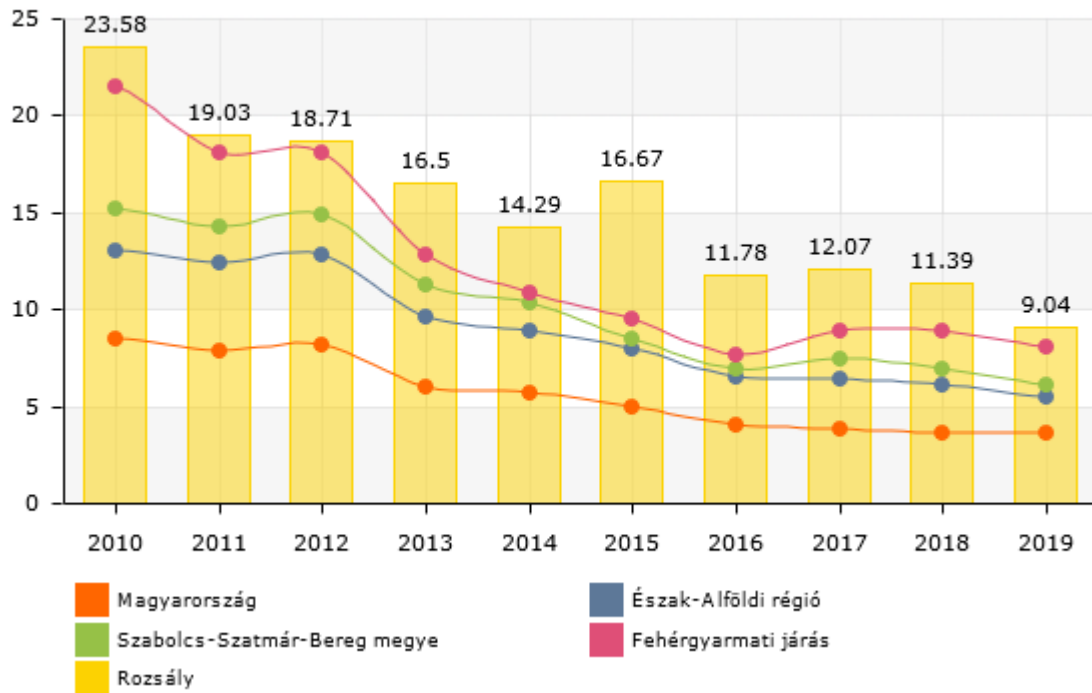
A közfoglalkoztatottak aránya közepesen magas, a közfoglalkoztatási mutató 2022-ben 8,48%.

A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma:

Rozsály	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022/ 1-4
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	10	22	4	14	11	10	3	4	5	6
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	6	12	16	17	11	6	4	3	1	1
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	61	44	58	59	64	55	46	44	40	33
-- Mezőgazdaság	45	42	28	37	45	24	17	16	19	14
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	10	18	18	29	28	28	21	19
-- Szociális jellegű program	15	2	21	3	0	1	0	0	0	0
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	78	77	79	89	86	71	53	51	46	40
Közfoglalkoztatási mutató	15,3 2%	15,2 8%	15,2 4%	17,8 4%	17,2 1%	14,3 4%	11,2 6%	10,86 %	9,63 %	8,48%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	46	42	44	35	21	15	10	14	15	12
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	6	5	9	11	7	7	9	8	12	14
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	43	33	25	22	38	38	40	33	29	30
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	95	81	79	68	66	61	59	55	56	55
-- Ebből tartós álláskereső	27	19	19	20	16	19	19	22	26	28
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	18,6 9%	16,0 7%	15,2 3%	13,6 2%	13,2 8%	12,2 2%	12,4 5%	11,65 %	11,7 5%	11,63%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	506	504	516	501	497	497	472	470	475	475

A nyilvántartott munkanélküliek száma negyedével meghaladja a közfoglalkoztatottakét, a munkavállaló korú népességhez viszonyított relatív mutató 11,63%. A tartós munkanélküliek aránya magasabb, mint 50%, az ellátás nélküliek aránya pedig némileg meghaladja a 20 százalékot. A településen a munkanélküliség jellemzően meghaladja a járási arányokat, nem beszélve a megyei, regionális és országos arányoktól, de azért az utóbbi tíz év javuló trendjeit Rozsály is leköveti.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Nyilvántartott álláskeresők száma száz 15-64 éves állandó lakosra (fő)

A rászorultsági alapon kapható támogatásokban részesülők száma fokozatosan csökkent Rozsályban, de 2017-ben kiugrott. A lakosság számához képest a rászorultak aránya magas.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	46,5		9,06%	66	63,31%
2013	43,5		8,45%	43	43,65%
2014	35,25		6,71%	33	39,64%
2015	25	3	4,79%	25	32,79%
2016	21,25	3	4,10%	22	34,92%
2017	41,75	4	8,00%	38	56,09%

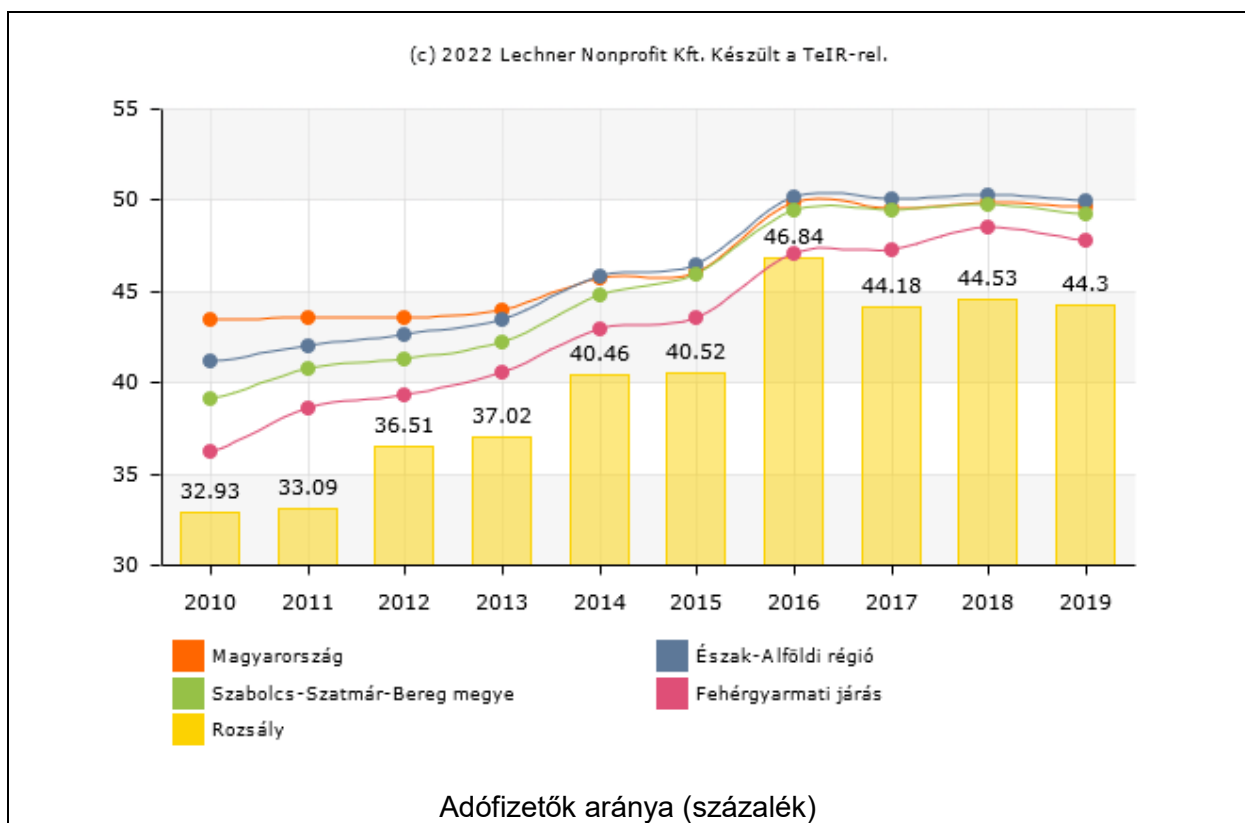
Forrás: HEP

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Az FHT összege 22.800 forint.

2.1.2. Elsődleges munkaerőpiaci helyzet

A település fő foglalkoztatója az önkormányzat és az állami szektor. A térségben nincs olyan fő foglalkoztató, ahova a helyi emberek eltudnának menni dolgozni.

Az adófizetők aránya alacsonyabb még a járási arányszámnál is, 2019-ben 44,3%. Az egy lakosra jutó összes (éves) nettó jövedelem viszont csak nagyon minimálisan marad el a járási átlagos adattól (758 777 Ft/év a 795 782 Ft/évhez képest). Ez valószínűleg a sajátos foglalkoztatási szerkezetnek köszönhető, amelyben a szakképzettek és a diplomások aránya kiugróan magas a térségi jellegzetességekhez képest, és ez kompenzálja a nem adózók nagy arányát. (Legalábbis a statisztikában. A mélyszegénység Rozsályban is nyomort és szélsőséges szűkölködést jelent azok számára, akik abban élnek.)

2.2 elérhető szociális és egészségügyi szolgáltatások

A háziorvosi szolgáltatás a településen a hét minden munkanapján váltakozva, délelőtt vagy délután mindenki számára elérhető módon biztosított. A védőnői ellátás székhelye a település, a hét minden munkanapján napi 8 órában elérhető a védőnő. A fogászati ellátásért a 4 km-re található Méhtelekre kell beutazni, mely település tömegközlekedéssel elérhető. Szakorvosi ellátás legközelebb a 25 km távolságban található Fehérgyarmaton biztosított, mely tömegközlekedéssel, helyközi autóbusz járással és vonatközlekedéssel is elérhető. Az iskola - egészségügyi ellátás a helyi háziorvosi szolgálat keretében megoldott. A településen a gyermekkori szűréseket helyben a védőnő elvégzi, a szükséges oltásokat a háziorvos időben beadja. A kötelező tüdőszűrésen a 30 év feletti lakosság 68 %-a részt vesz. Az óvodában és iskolában a helyi háziorvos látja el az iskolaorvosi feladatokat, szűréseket. A lakosság számára szűrővizsgálatot a Magyar Vöröskereszt szervez és bonyolít le, mint pl. évi egyszeri véradás, mammográfiás szűrővizsgálat, illetve egészségügyi állapotfelmérés. ¹⁴

2.2.1. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

Rendszeres családlátogatások közösen az illetékes védőnőkkel, valamint az illetékes esetmenedzserekkel történik. Esetmegbeszélések, esetkonferenciák szervezése a hatékonyabb együttműködés érdekében. Családlátogatások heti rendszerességgel családonként, rendkívüli vagy krízishelyzetben a családok igényeihez igazodva történnek. ¹⁵

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2012	8	15
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	8	0
2017	8	0

Forrás: HEP

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalatai szerint a településen 2012. évvel bezárólag volt, hogy 10 fő felett is volt a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma. A családok munkanélkülisége miatt kialakult nehéz anyagi helyzet és életvezetési problémáik miatt, illetve a serdülő korosztályban, a középiskolában korosztályi csoporton belüli negatív környezet miatti igazolatlan iskolai hiányzás miatt kellett védelembe vételi tárgyalást tartani. Védelembe vétel elrendelése először 2011-ben vált szükségessé 2 gyermek vonatkozásában. Az érintett kiskorúak védelembe vétele megszűnt a 2011. év végére. Veszélyeztetett kiskorú gyermekek már csak 2012. évben voltak, azonban ennek a száma

¹⁴ HEP

¹⁵ HEP

nagyon csekély, mindössze 15. A veszélyeztetett gyermekeket alapellátás keretében gondozta a Gyermekjóléti Szolgálat eredményesen.¹⁶

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény eseti támogatás összege 6 000.- Ft gyermekenként. A jogosultság feltétele a jogszabályban meghatározott, rendkívül alacsony jövedelem.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	187,5
2013	178
2014	159
2015	140,5
2016	136,5
2017	122

Forrás: HEP

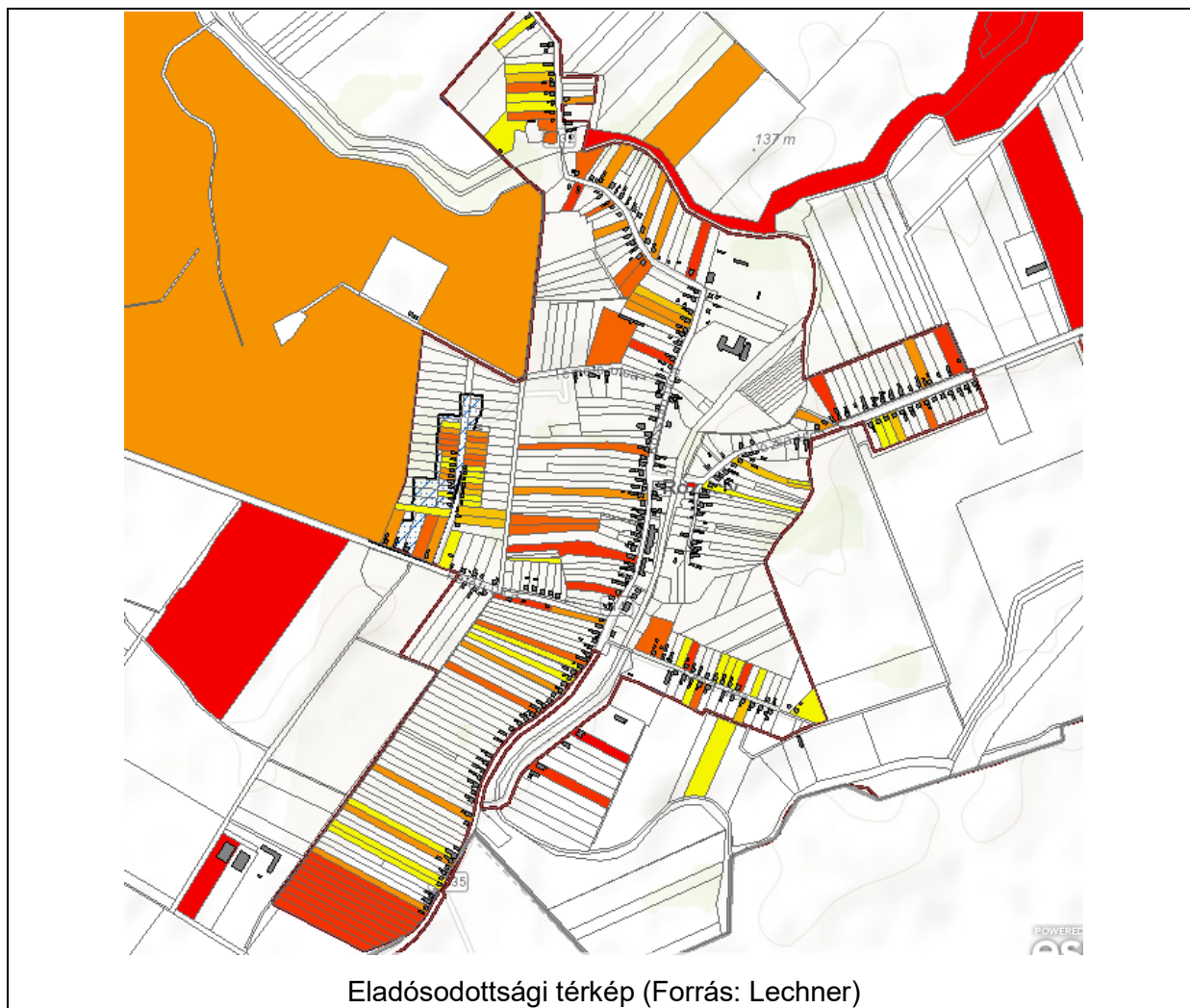
2.3 Szociális problémák:

A településen jellemzően a munkanélküliség és aluliskolázottság révén jelentkező komplex problémakör jelentkezik, valamint az idősek élethelyzetéből adódó problémák. Az önkormányzat mindkettőre igyekszik adekvát, sokrétű választ adni. A szegregátumban élők öngondokodási képességén még van javítani való.

A település eladósodottsági térképén jól látszik, hogy jellemzően a szegregátum területére eső ingatlanokon van bejegyzett terhelés. Ezen kívül a CSOK-hoz kötődő és az egyéb lakásépítési hitelek is koncentráltan jelennek meg, többek között az új építések céljára nyitott új utcában. Ezek azonban egy stabil jövedelmi helyzet mellett nem vezetnek adósságcsapdához.

A földekre és a település déli csücskének, ingatlan nélküli telkeire terhelt adósságok gazdasági fejlesztések finanszírozásából keletkeztek, nem az adósságcsapdát jelölik.

¹⁶ HEP

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	20
<u>Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	Nincs adat
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u>	Nincs adat

viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegészítő, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

3.1 Közműszolgáltatásba bekapcsolt lakások

Az ivóvízhálózatba a lakások 80%-ának van lehetősége becsatlakozni – ez elég alacsony arány az egyik legalapvetőbb közszolgáltatás esetében. A település szennyvíz-csatornázottsága és gázhálózata részlegesen kiépített, 60-60 százalékos lefedettséget biztosít.

A közművek megfizethetősége nem csak a roma lakosságnak jelent gondot, hanem egyre inkább az időseknek is (erre a térségre jellemző, hogy a TSZ-ben ledolgozott évek után nagyon alacsony nyugdíjban részesülnek).

Lakások száma (2019)	256
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	200
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	165
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	251
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	164

3.2 Rendezetlen tulajdonviszonyok

A szegregátumban élő családoknál a tulajdonviszonyok nem mindig tisztázottak.

3.1 Szívességi lakáshasználat

Erről nem található adatot és helyi szakemberek sem tudtak válaszolni.

3.2 Lakások túlszűfoltsága

Lakosságszám (2011)	706
Lakásszám (2011)	256
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	100
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	16

A település belterületén nincs zsúfoltság. A szegregátumban igen komoly mértékben jelen van a probléma, vannak olyan lakások is, amelyekben több család él együtt.

3.5 Eladó ingatlanok száma

A CSOK miatt az eladó ingatlanok száma gyorsan változik. Jelenleg nincs tudomásunk eladó ingatlanról.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	1
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	10
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	n.a.

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

4.1.1. A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek:

A település kis mérete ellenére mikrotérési központi szerepet tölt be. Az innovatív és intenzív fejlesztések nagyjából kiegyensúlyozzák a térség és ezen belül a határmenti település marginális helyzetét. A gazdaság nagyobb folyamataira egyelőre nem tudtak hatással lenni, így a munkaerőpiaca kettős: míg a sokszínű és koncentrált szolgáltatások biztosítása miatt a diplomás álláshelyek száma nagy, addig az alulképzettek számára kevés, éves viszonylatban kiegyensúlyozatlan és egysíkú munkalehetőségek állnak rendelkezésre.

A romák részaránya 15% körüli, egy tömbben élnek.

4.1.2. A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá:

A hátrányos helyzetű családok egy utcában, 20 házban élnek. Az önkormányzat szociális bérlakásprogramja úgy épül fel, hogy az eladósodott családok házáat megveszik a szegregátumban, és a lakók visszabérlik névleges, 1000 Ft/hó díjon (amelyet nem fizetnek meg). A mobilizációs lehetőségek így nem lakhatásiak – de az oktatás és a munkaerőpiac ilyen téren támogató és nyitott (csak egyelőre nem értek el áttörést).

4.1.3. A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban:

Az ivóvízhálózatba a lakások 80%-ának van lehetősége becsatlakozni. A település szennyvíz-csatornázottsága és gázhálózata részlegesen kiépített, 60-60 százalékos lefedettséget biztosít. A szegregátumban jelentős az eladósodottság, áramlopás (kampózás) előfordul.

4.1.4. A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szívességi lakáshasználók köre:

A jellemzően saját tulajdonú lakások mellett Rozsályban nagy mértékben jelen van az önkormányzati bérlakások köre (25 ingatlan), többségük szolgálati lakásként támogatja a helyi intézmények szakemberellátottságát, illetve 3 szociális bérlakás található a szegregátumban.

Az ingatlanok rendezetlen jogállása a szegregátumban előfordulhat.

4.1.5. A túlzásfoltosság problémájának mértéke:

A szegregátumban erősen jelen van.

4.1.6. Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében:

A helyi romák nagyon szegények, a közszolgáltatások nemfizetéséből adódó eladósodás különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családokat érinti.¹⁷

4.1.7. A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje.

A viharkár után a házak többségének felújítása megtörtént. A szegregátum épületei leromlottabb állapotban vannak.

4.1.8. Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

FETE program még nincs a településen. A CSOK teljesen felkavarta a település ingatlanpiacát, úgy az eladó lakások számát, mint a lakások árát. A jövőbeni FETE program szempontjából ezért irreleváns, hogy erre a kérdésre mi a válasz 2022 első félévének végén. Aktuálisan kell majd felmérni.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	1	0	0	1	
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	10	0	0	10	
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	9	0	0	10	
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	0	0	0	n.a.	
Adott családtípusban a	20	n.a.	n.a.		

¹⁷ HEP

lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

4.2.1. Adósságkezelés elindítása

A településen komplex szociális szolgáltatások érhetőek el, számos fejlesztő területtel. Ezt az adósságkezelési szolgáltatás kiválóan ki fogja egészíteni.

4.2.2. Háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító programok, melyek megalapozzák a magasabb szintű lakhatási költségek rendszeres fizetését.

A célcsoport számára szükséges.

4.2.3. Tulajdonviszonyok rendezése:

A célcsoport számára szükséges.

4.2.4. Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program

A kiterjesztett célcsoport (romák és idősek) számára szükséges.

4.2.5. Krízislakás létrehozása

A település méretéből és a bérlakásállomány mértékéből levezetve ez a szolgáltatás nem lesz szükséges.

4.2.6. Bérlakásfejlesztés jobb minőségű lakhatási lehetőségek létrehozása érdekében az RRF program keretében.

Az önkormányzat nagy volumenű bérlakásprogrammal rendelkezik. Ehhez maximum kiegészítő jelleggel kapcsolódhat a FETE.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Krízislakások biztosítása:

A jelenlegi információk alapján nem valószínűsíthető ennek a szüksége.

2. Bérlakásfejlesztések

A településen nagy volumenű bérlakásprogram működik. A FETE kiegészítő jelleggel, 1-2 ház megvásárlásával kapcsolódhat be, amennyiben a megvalósítást a szegregátum területére korlátozza. Ettől eltérő lokális mobilizáció a település és vezetése teljes elutasításával találkozhat.

3. Más településre való mobilizáció

Nem roma lakosságra vonatkozóan ez a programelem súlyos következményekkel járna úgy a település szerkezetének a megroppanását, mint az intézményi ellátottság szakemberszükségletének ellátatlanságát eredményezné. A szegregátum lakosságának mobilizálása a jelenlegi körülmények között a nyomor exportálását jelentené.

4.3.1. A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez

helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyermekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok), a településközpont nem szegregátum	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

4.3.2. A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincs minőségi szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott a viszony	adott településről érkezőkkel szemben nagyok az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és messzebb nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási

			<i>helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről</i>
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdaságosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	1-2			1-2
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	0	0	0	0
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a	0	0	0	0

program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen	1-2	0	0	1-2

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.